

ФЕДЕРАЦІЯ
РОБОТОДАВЦІВ
УКРАЇНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

ЗА ПІДТРИМКИ КОНФЕДЕРАЦІЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ ДАНІЇ

DI - DANSK INDUSTRI

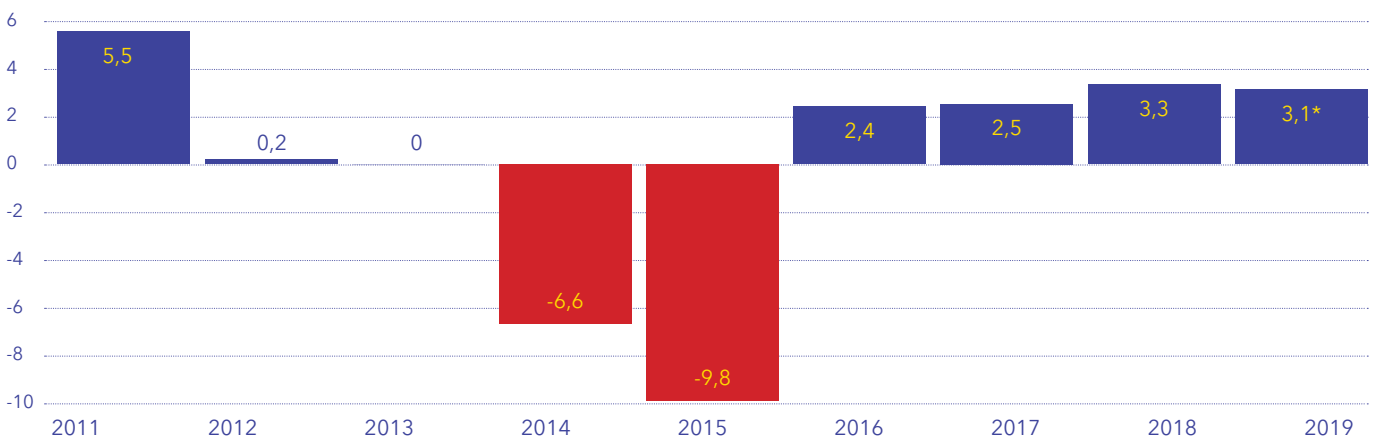
**МАКРО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
ОГЛЯД
ЗА 2019 РІК**

РЕАЛЬНИЙ ВВП УКРАЇНИ

Зростання реального ВВП України спостерігається вже протягом 16 кварталів поспіль. За оцінкою ФРУ, за підсумками 2019 року зростання реального ВВП склало 3,1%.

Зміна реального ВВП України, %

* оцінка Аналітичного центру ФРУ на підставі даних Держстату по кварталах
Реальний ВВП у 2019 році склав 94,4% від реального ВВП 2011 року

Проте ані темпи зростання, які за підсумками 2019 року дозволили досягти лише 94,4% від рівня 2011 року, ані його якість, яка спирається на споживання, а не на інвестиції, не дозволяють говорити про досягнення сталого економічного розвитку.

Більше того, у четвертому кварталі 2019 року темпи зростання ВВП різко знизилась. Економіка зросла

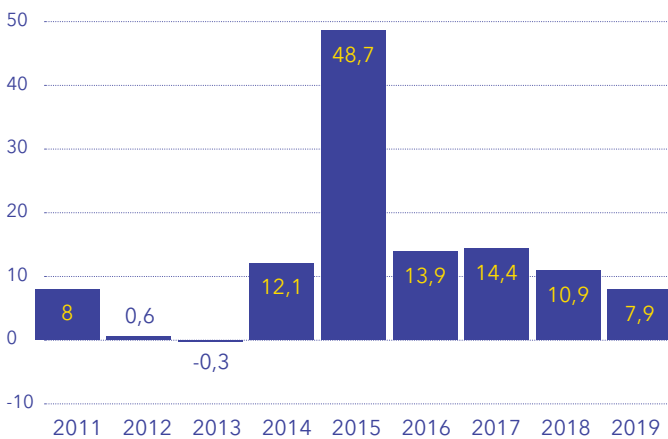
лише на 1,5% у порівнянні з 4,1% у третьому кварталі та 4,6% у другому. При цьому недолуга валютно-курсова та кредитно-фінансова політика Національного банку, а також відсутність будь-якої промислової політики, політики залучення інвестицій з боку Уряду та проблем у Світовій економіці дозволяють припустити, що найближчим часом може продовжитись скорочення темпів зростання або навіть розпочатись падіння реального ВВП.

ІНФЛЯЦІЯ

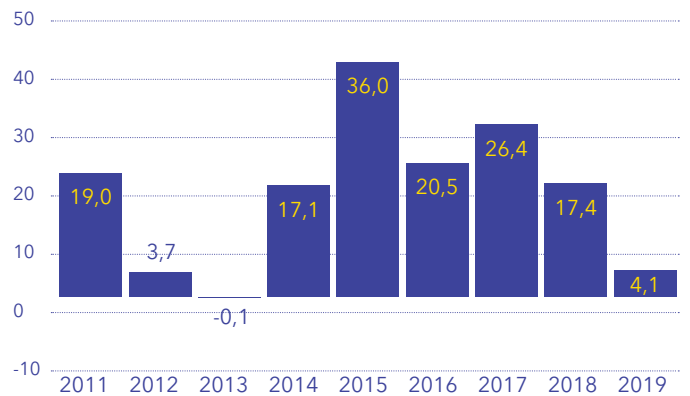
Політика НБУ щодо таргетування інфляції одночасно з валютно-курсовою політикою, спрямованою на зміцнення гривні, призвели до суттєвого зменшення як споживчої інфляції, так і індексу цін виробників промислової продукції.

Індекс споживчих цін до відповідного періоду попереднього року, %

Індекс цін виробників промислової продукції до відповідного періоду попереднього року, %

За підсумками 2019 року споживча інфляція склала 7,9% при 10,9% у 2018 році. Індекс цін виробників промислової продукції у 2019 році збільшився на 4,1%, тоді як у 2018 році на 17,4%.

Головним чинником цих процесів у 2019 році стало штучне зміцнення курсу гривні через залучення спекулятивних коштів на ринок державних цінних паперів, за рахунок якого експортні ціни виробників у

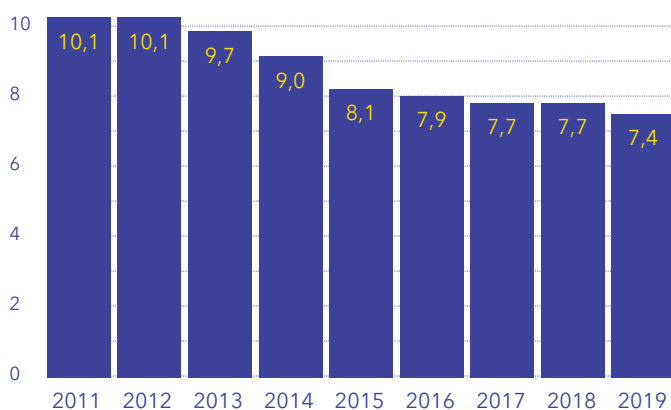
гривневому вимірі навіть зменшилися. Це звичайно нанесло чималу шкоду експортерам, які недоотримали кошти та були змушені знизити свою рентабельність. Одночасно потерпають від здешевлення імпорту і виробники, що працюють на внутрішній ринок.

РИНОК ПРАЦІ

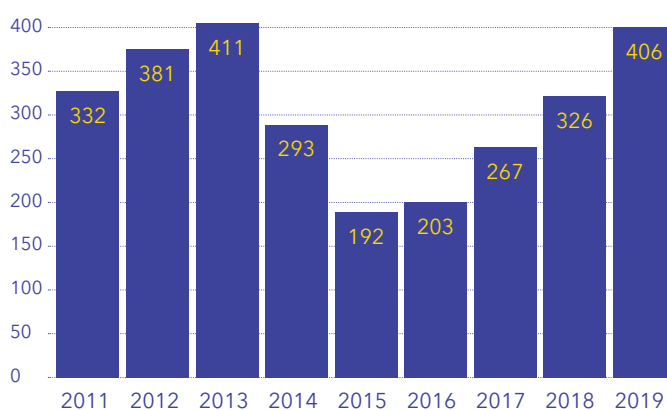
На ринку праці продовжує спостерігатися різко негативна динаміка щодо кількості робочих місць. Незважаючи на обіцянки Уряду створити 1 мільйон нових робочих місць, в реальності середньооблікова кількість штатних працівників в економіці, які є найбільш сталою групою зайнятих осіб, впродовж 2019 року зменшилася на 300 тисяч осіб.

Кількість штатних працівників в економіці України

Середньомісячна заробітна плата, дол. США

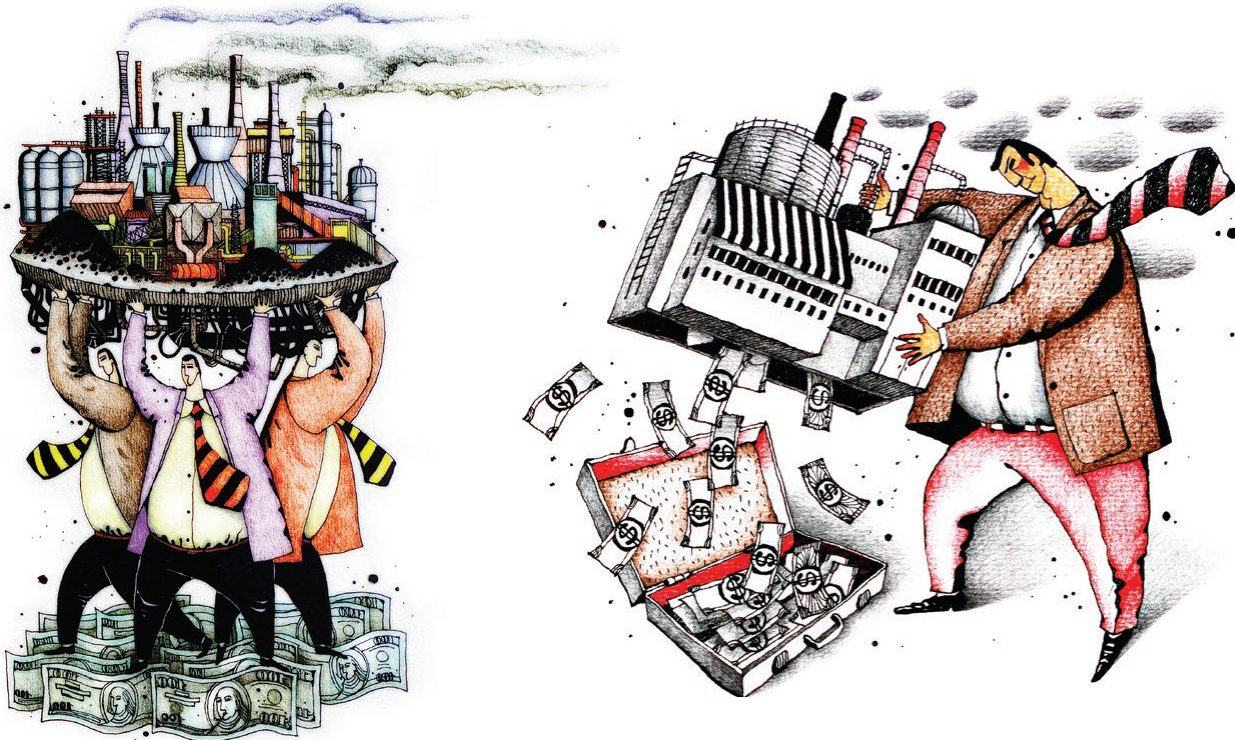
З 2011-2012 років кількість штатних працівників скоротилася більше ніж на чверть і ситуація продовжує погіршуватися. Це зумовлено в першу чергу масовим виїздом громадян України у пошуках роботи за кордон.

Крім того, залишається суттєвою проблемою неформальна зайнятість. Незважаючи на те, що кількість неформально зайнятих останніми роками скорочується, вона до сьогодні лише вдвічі менша за кількість штат-

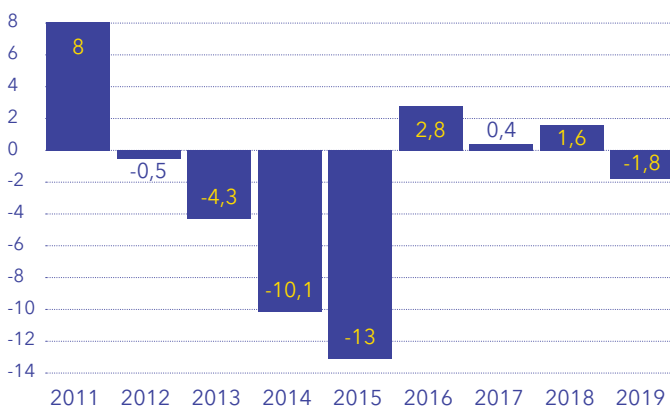
них працівників. Розмір середньомісячної заробітної плати у 2019 році продовжив зростати. У доларовому виразі впродовж 2019 року він зріс майже на 25%, в першу чергу пов'язано з штучним укріпленням курсу гривні через залучення спекулятивних коштів на ринок державних цінних паперів. Крім того, вітчизняні роботодавці нерідко змушені конкурувати за робочу силу із іноземними, що змушує збільшувати зарплату певним категоріям працівників.

ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЇ

Індекс промислової продукції, який демонстрував слабкий ріст у 2016–2018 роках, у 2019 році знов став від'ємним -1,8%. За підсумками 2019 року він склав лише 76,7% від рівня 2011 року.

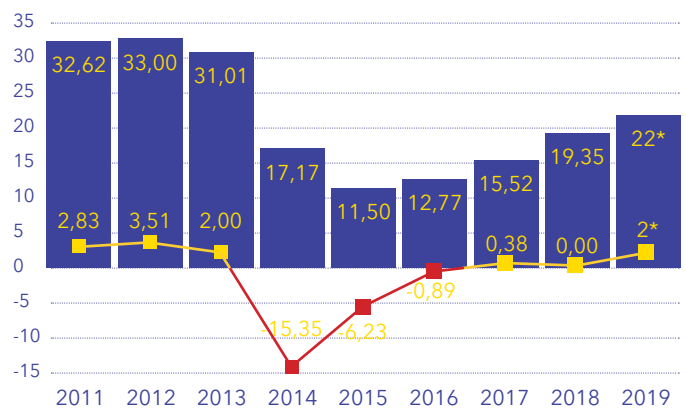

Зміна індексу промислової продукції України, %

Індекс промислової продукції у 2019 р. склав 76,7% від рівня 2011 року

Капітальні інвестиції та Приплив/відтік прямих іноземних інвестицій у вигляді акціонерного капіталу, млрд дол.

* оцінка Аналітичного центру ФРУ на підставі даних Держстату за 3 квартали

Чинниками виступили – штучне зміцнення курсу гривні, кредитно-фінансова політика, яка не спрямована на розвиток промисловості, відсутність промислової політики та політики залучення інвестицій у Уряді. Обсяги капітальних інвестицій у доларовому виразі збільшуються 4 роки поспіль у 2016–2019 роках. Проте навіть за підсумками 2019 року вони ледь досягли 2/3 від обсягів капітальних інвестицій 2011–2013 років.

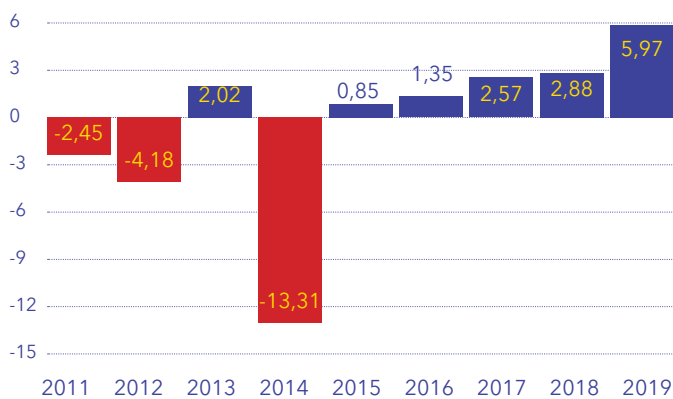
Обсяг капітальних інвестицій залишається на наднизькому рівні. Прямі іноземні інвестиції у вигляді акціонерного капіталу після шокуючого відтоку у 2014–2015 роках, коли з України було виведено майже \$22 млрд, у 2016–2018 практично не змінювалися. У 2019 році, за оцінками Аналітичного центру ФРУ, прямі іноземні інвестиції зросли на 2 млрд. дол. Проте сума прямих іноземних інвестицій наразі залишається мізерною для України.

ПЛАТІЖНИЙ ТА ТОРГІВЕЛЬНИЙ БАЛАНС

Україна через сировинну структуру експорту традиційно має від'ємне сальдо торгівельного балансу, яке досягло максимуму у 2013 році (-15,63 млрд дол.), після чого різко зменшилося на фоні різкого падіння курсу національного валюти та купівельної спроможності населення.

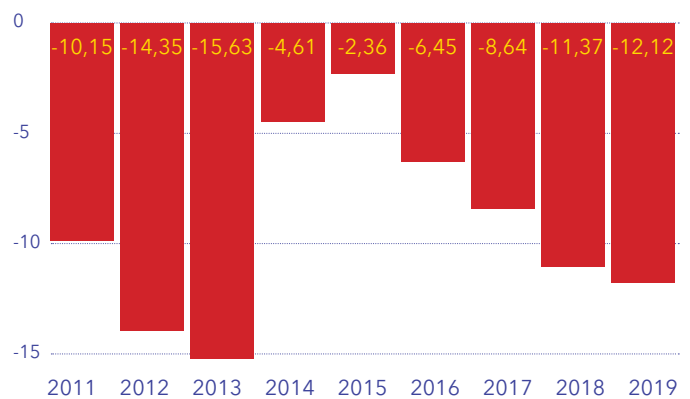

Платіжний баланс, млрд дол.

Крім того, у 2015 році урядом приймалися заходи щодо стабілізації платіжного балансу у вигляді запровадження тимчасового додаткового збору на імпортні товари. Однак після скасування цього збору і відносної стабілізації курсу гривні у 2016 році від'ємне сальдо торгівельного балансу знов стало зростати. На тлі штучного укріплення курсу гривні у 2019 році обсяг від'ємного сальдо платіжного балансу наблизився до рекордних рівнів 2012-2013 років, склавши -12,12 млрд. дол.

Торгівельний баланс, млрд дол.

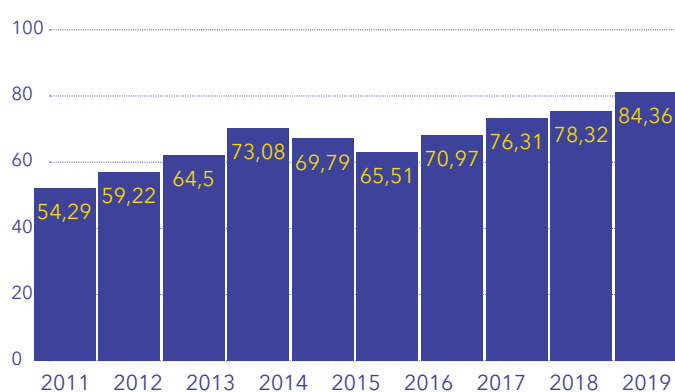
Натомість сальдо платіжного балансу з 2015 року залишається позитивним. Зокрема, за підсумками 2019 року воно склало 5,97 млрд. дол., на формування чого рішучий вплив вчинили фактори, що не мають відношення до процесів матеріального виробництва в Україні: трансферти від заробітчани склали понад 12 млрд. дол., залучення коштів до спекулятивного ринку державних цінних паперів – 4,4 млрд дол., ще 2,9 млрд. дол. Надійшло в Україну від «Газпрому» в межах виконання рішення Стокгольмського арбітражу.

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

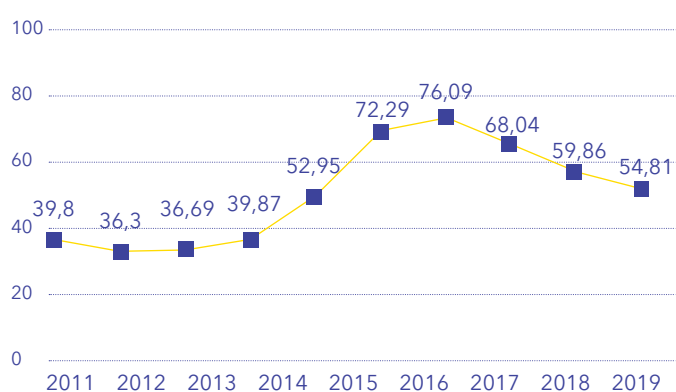
Незважаючи на часткову реструктуризацію комерційної частини державного боргу у 2015 році після цього він продовжив зростати рік від року.

Державний та гарантований державою борг, млрд дол.

Державний та гарантований державою борг, % ВВП

* оцінка Аналітичного центру ФРУ на підставі даних Держстату за 3 квартали

У 2019 році цей процес прискорився завдяки штучному укріпленню гривні, внаслідок чого частина боргу, номінована в національній валюті, при обрахунку в доларах США стала більше. Тим не менш більша частина державного та гарантованого державою боргу номінована саме в іноземних валютах, а отже несе в собі серйозні курсові ризики. Загалом з

початку 2011 року при обрахунку у доларах США борг зріс більш ніж у півтора рази. Варто додати, що вже за підсумками 2019 року України отримає додаткове навантаження щодо обслуговування та погашення державного боргу у вигляді виплат по ВВП-варрантам, які було оформлено при реструктуризації боргу у 2015 році. Виплати розпочнуться у 2021 році.

ФЕДЕРАЦІЯ
РОБОТОДАВЦІВ
УКРАЇНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПРОГНОЗУВАННЯ

ЗА ПІДТРИМКИ КОНФЕДЕРАЦІЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ ДАНІЇ

DI - DANSK INDUSTRI